

Ashley Smith

”Den ukrainska vänstern står inför en dubbel utmaning”

Ur *Truthout*, 24 februari 2023

På årsdagen av Rysslands imperialistiska invasion av Ukraina står den ukrainska vänstern inför en dubbel utmaning – att stå emot Rysslands militära attacker samtidigt som de även kämpar mot den egna regeringens nyliberala politik och åtstramning. Samtidigt förblir den globala vänstern djupt splittrad i sin inställning till kriget och till den ukrainska vänsterns vädjan om internationell solidaritet.

Alona Liasheva är sociolog, forskare i stadens politiska ekonomi och arbetar vid forskningscentret för östeuropastudier vid universitetet i Bremen. Hon är en av redaktörerna för tidskriften *Commons* och medlem i den ukrainska demokratiskt socialistiska gruppen *Sotsialnyi Ruch* (Sociala Rörelsen).

I denna exklusiva intervju för *Truthout* talar Ashley Smith med Liasheva om krigets natur, de villkor som landets arbetarmajoritet står inför, det folkliga och militära motståndet och den ukrainska vänsterns strategi under krigstid och för återuppbyggnad.

Ashley Smith: Ryssland har utlöst våg efter våg av missilattacker mot Ukraina. Vilken inverkan har detta haft på befolkningens levnadsförhållanden? Hur har det påverkat det folkliga medvetandet? Vad har det haft för effekt på folkets beslutsamhet att stå emot invasionen?

Alona Liasheva: Ryssland inledde den senaste omgången av missilattacker den 10 oktober. Avsikten var att försvaga den ukrainska armén, men det fungerade inte. Här i Lviv verkade de slå mot alla mål utom de militära anläggningarna. Medan de civila byggnaderna drabbades av elavbrott och mörkläggning var de militära byggnaderna fullt fungerande genom antingen den vanliga elförsörjningen eller med generatorer.

Så offren för dessa missiler var civila och civil infrastruktur. Många drabbades av att uppvärmningen slutade att fungera mitt i vintern och de fick utstå extrem kyla i sina hus och lägenheter.

Attackerna slog ut kraftförsörjningen till sjukhusen och bröt strömmen till de kylskåp som håller covidvaccinet kallt. Som en följd kunde vi under en tid inte få något vaccin. Människor och organisationer av alla slag gjorde vad de kunde för att få fram nya vacciner, installera generatorer på nyckelpositioner och få elförsörjningen att fungera igen.

Jag tror att Ryssland hoppades att de skulle kuva det ukrainska folkets viljestyrka. Men det motsatta inträffade. I opinionsundersökningar har stödet för det militära motståndet mot Ryssland förblivit kompakt.

Många i vänstern i väst envisas med att tala om ett proxykrig mellan USA/NATO och Ryssland. De kräver också ett omedelbart eldupphör och en förhandlingslösning för att avsluta kriget. Vilka problem finns det med denna inställning?

Det är verkligen en enkel fråga. Lyssna bara till vad Putin nyss sa i sitt tal till nationen. Han förklarade att hans mål är att erövra Ukraina och integrera det med Ryska federationen. Medan han talade, attackerades och dödades civila av den ryska armén.

Så både Putins retorik och hans krigsmakts attacker visar att Ryssland inte erkänner Ukraina som en oberoende nation, än mindre som en förhandlingspartner. Han är verkligen inte intresserad av en rättvis fred. Eftersom hans regims målsättning är att utplåna vår nation har vi inget annat val än att försvara oss.

Tyvärr är det så enkelt. I stort sett alla i Ukraina förstår detta. I sociologiska undersökningar har jag frågat folk vad de anser om eldupphör och förhandlingar. Nästan utan undantag säger de att man inte kan lita på Ryssland i några förhandlingar.

Det gäller speciellt de människor som har bott i de ockuperade områdena i Ukraina. De berättar om hur livet var under en regim som de inte hade valt, som inte representerade dem och som våldsamt förkastade deras rätt att tänka på sig själva som ukrainare.

Den regimen påtvingade dem fruktansvärda ekonomiska förhållanden, diskriminerade kvinnor och HBTQ-personer, kidnappade barn och skickade dem till Ryssland. Det är därför ukrainarna inte skulle acceptera om Zelenskyj sa att ”vi ska inte kämpa mer, vi går med på eldupphör och att förhandla bort ockuperade områden”.

Allt detta har ändrat min egen syn på diplomati, som jag har förespråkat under de senaste åtta åren. Jag stödde Minskavtalen som ett sätt att frysa, om än inte lösa konflikten.

Putin krossade mina illusioner, bröt mot avtalet och inledde invasionen. Att förhandla med honom i detta läge vore höjden av naivitet. Det vore att skjuta sig själv i foten.

Jag vet att vänstern tenderar att se lömska USA-planer bakom allt. Naturligtvis tycker jag det är viktigt att analysera varje konflikt för att förstå alla spelarna, dynamiken och vem som är skyldig.

I fallet Ukraina är det mycket enklare än vad många inom vänstern tror. Ukraina attackerades av en imperialistisk armé och som ett resultat befinner vi oss i kamp för att försvara våra liv och själva vår rätt att existera som en suverän nation.

De inom vänstern i USA, speciellt heterosexuella vita män som tenderar att vara de mest uttalade motståndarna till Ukrainas rätt till självbestämmande, borde fundera en stund över sin privilegierade ställning.

De attackeras inte av en imperialistisk armé. De har inte förnekats rätten att säga: ”Jag är ukrainare. Jag vill leva i min stad. Jag vill göra mitt jobb i fred.” De har inte blivit tillsagda att de inte får vara homosexuella eller att de inte kan få ett visst jobb därför att de är kvinnor.

I stället för att lyssna till vår erfarenhet, i stället för att identifiera sig med vår kamp, bygger alltför många inom vänstern upp komplicerade geopolitiska narrativ som uppriktigt sagt inte tål närmare granskning. Huvudproblemet är att 44 miljoner människor förnekas sin nationalitet, sina politiska uppfattningar och sin handlingsförmåga.

Varför är det viktigt för den internationella vänstern att stödja Ukrainas kamp för självbestämmande? Vad står på spel när det gäller Ukrainas seger eller nederlag i kriget?

I verkligheten har alla i hela världen intresse av Ukrainas kamp för frihet från invasion och ockupation. Efter andra världskriget kom länderna i Europa överens om en röd linje som man inte skulle korsa; de skulle inte invadera och ockupera andra länder.

Men i allt högre grad började imperialistiska makter korsa denna linje runt om i världen. Ryssland gjorde detta först i Tjetjenien och sedan i Syrien, Georgien, Donbass och Krim. Om Ryssland skulle lyckas med sin invasion av Ukraina skulle det innebära ett prejudikat för andra imperialistiska makter och stater att göra detsamma – invadera, ockupera, skjuta och döda utan risk för vedergällning.

Det är därför invasionen inte bara är en regional konflikt. Ryssland har satt i gång en process som kan leda till högre och högre nivåer av imperialistisk interventionspolitik och möjliggöra ett tredje världskrig mellan kärnvapenmakter. Så solidariteten med Ukraina ligger i allas intresse.

Det borde egentligen inte ens vara en fråga. Stöd för självbestämmande från Palestina till Ukraina är en princip för den internationella vänstern, eller borde vara det. I bästa fall har vänstern alltid försvarat rätten för förtryckta nationer att kämpa för sin befrielse.

Varje tummande på den principen misskrediterar vänstern i de förtryckta folkens ögon. Däremot stärker internationell solidaritet med alla förtrycktas kamp vår kollektiva styrka att motstå alla imperialistiska makter och kämpa för progressiv social förändring i hela världen.

Det här är inte en abstrakt fråga för oss. Den internationella vänstern kan göra en påtaglig skillnad för våra möjligheter att segra eller lida nederlag. Ju mer solidaritet med oss, ju mer humanitär hjälp, ju mer stöd för våra fackföreningar, ju mer stöd för vår vänster, desto mer stärks vår förmåga att stå emot den ryska imperialismen och kämpa för en progressiv framtid för Ukraina och faktiskt för hela Östeuropa.

Svek mot denna internationalism kommer att försvaga vår kamp och kommer att misskreditera vänstern inne i Ukraina och internationellt. Vem vill ansluta sig till en vänster som rättfärdigar och ursäktar imperialistiska krig eller ignorerar de förtrycktas kamp för befrielse?

Kan du säga något mer om era erfarenheter av den internationella vänstern? Har ni fått stöd? Har ni lyckats knyta band med ryska socialister och antikrigsaktivister?

Tyvärr har många i det internationella samfundet uppfattat kriget i ett kallakrigsperspektiv. De flesta av dessa har hamnat i ett läge där de ignorerar eller vägrar att stödja vår kamp för självbestämmande.

De har omväxlande tagit ställning för Ryssland, ursäktat deras aggression, eller felaktigt framställt kriget som interimperialistiskt, mellan USA/NATO och Ryssland. De värsta av

dessa har gått så långt att de lägger skulden på Ukraina för att ha blivit angripet. Det är som att skylla på en kvinna för att hon blivit våldtagen därför att hon bar en kort kjol.

Andra inom vänstern har sökt kontakt med ukrainare för att samtala och läsa våra böcker och artiklar för att förstå kriget ur vår synvinkel. Oavsett om de var medvetna om det eller ej, så tillämpade de en metod som borde vara en princip för vänstern – att lyssna till de förtryckta.

De byggde solidaritet med vår kamp för självbestämmande. Sådana vänsteraktivister, fackliga aktivister och framför allt internationella feministiska nätverk, som jag är en del av, har spelat en viktig roll. De har väckt opinion för ukrainska intressen, inklusive att stödja vår rätt att beväpna oss, vilket är nödvändigt för vår förmåga att försvara oss.

De har också bistått med humanitärt stöd, anslutit sig till vår internationella kampanj för skuldavskrivning, stött våra fackföreningars kamp för att försvara arbetsrätten och hjälpa till med många andra kampanjer. I Östeuropa har vi fått mycket stöd framför allt från Razem i Polen. De har spelat en nyckelroll i vår kamp för skuldavskrivning.

Vi har också fått stöd från många ryska organisationer och aktivister. Några har emellertid anslutit sig till dem i vänstern i väst som anklagade Ukraina eller USA eller NATO för kriget. De återger Putins ståndpunkter ordagrant.

Men för de flesta av våra ryska allierade var det verkligen en enkel fråga. Eftersom de existerar i ett imperialistiskt land var det inte ett komplicerat teoretiskt problem. De såg att Putin beordrade en invasion av ett annat land, Ukraina, och sa att lösningen var enkel – Ryssland måste ut därifrån.

Dessa ryska organisationer och aktivister, speciellt Feminist Antiwar Resistance, organiserade protester omedelbart efter invasionen. Men den ryska regimen har slagit ner på dem, fängslat många och tvingat ett stort antal aktivister att lämna landet eller gå under jorden.

Följden är att vi inte kan säga att det existerar en antikrigsrörelse i Ryssland nu. Trots detta bevarar vi nära förbindelser med ryska organisationer och nätverk av militanter både utomlands och inne i Ryssland.

En av utmaningarna för den ukrainska vänstern är hur man ska stödja kampen för befrielse och samtidigt protestera mot regeringens nyliberala politik och attacker på arbetarrörelsen. Hur har er grupp, Sotsialnyi Ruch, och andra hanterat detta?

Det är inte så svårt som det kan verka. Faktiskt så kritiserar alla regeringen. Denna levande politiska diskussion är ett resultat av själva kriget. Den hemska sanningen är att när bomberna slår ner i ditt hus måste du fråga dig varför detta inträffar, hur man ska kunna stå emot, vad regeringen gör för att försvara dig, hur de kan göra det bättre och vad du kan göra för att göra motståndet mer effektivt.

Skräck och vrede har motiverat folk att göra allt från att ge sig in i kampen för att organisera ömsesidig hjälp till att hjälpa varandra genom krigets katastrof. Folk närmar sig varandra i katastrofsituationer. Ingen vill vara ensam, du vill ansluta dig till ett kollektiv för att att förbättra dina villkor.

Oundvikligen kommer en sådan politisering att påverka varje annan arena i det ukrainska samhället. Folk börjar fundera över sina rättigheter som arbetare, som kvinnor, som HBTQ-personer och så vidare. Det är därför många ukrainare ansluter sig till olika grupper och organisationer. En del har närmat sig högerorganisationer och deras traditionalistiska idéer eller religiösa idéer.

Samtidigt har vänstern växt när folk söker sig till progressiva lösningar. Vår organisation har rekryterat mycket det senaste året. Vi har många fler medlemmar som kan göra mycket mer

arbete. Folk är mer aktiva, beredda att organisera och ivriga att mobilisera för alla former av initiativ.

Grupper av vänsterstudenter har utvecklats. De organiserar protester mot att universitet stängs ner, ställt krav på sina rättigheter och byggt internationell solidaritet med studentorganisationer runt om i världen.

Fackföreningarna har också ställt krav och byggt nya organisationer. En del av dem växte fram direkt ur krigsförhållandena. Till exempel, när Cherson var ockuperat vände sig en del till varandra för att skydda sig mot de ryska styrkorna. Andra flydde tillsammans till andra delar av landet där de kände få personer förutom varandra.

I båda fallen var folk beroende av varandra för ömsesidig hjälp och byggde samtidigt nätverk. De blev grunden för facklig organisering i fallet med sjukvårdsarbetarna varav de flesta var sjuksköterskor. De har bildat en fackförening för att försvara sina intressen och även sina patienter.

Som ett resultat av all denna jäsning i civilsamhället har många, inte bara vänstern och feministgrupper, kritiserat hur regeringen leder kriget och dess klass- och socialpolitik. Naturligtvis stöder en majoritet Zelenskyj som ledare för regeringen och det militära motståndet, men inte okritiskt.

I detta sammanhang kan vänstern både stå på samma sida som Zelenskyj i motståndet och motsätta sig hans reaktionära nyliberala lagar och attacker på fackliga rättigheter. Vi vinner en ökande åhörarskara baserat på denna inriktning.

Vi skriver artiklar som förklarar varför hans nyliberala politik är orättfärdig, underminerar moralen och skadar motståndet. Vi skickar dem till ministerier och parlamentariska kommittéer. Ibland kommer vår ståndpunkt att höras och ha en påverkan.

Ibland ignoreras vi. Det är därför vi publicerar våra åsikter på våra nätsidor, skickar dem till media och delar dem direkt med fackföreningar och sociala rörelser. Vi delar dem också internationellt och uppmanar våra allierade att sätta press på regeringen.

Ett av våra främsta verktyg är upprop. Om ett upprop med ett lagförslag får 25.000 underskrifter måste det underställas presidenten. Exempelvis hjälpte vi till med en petition för att legalisera homosexuella äktenskap. Den fick snabbt 25.000 underskrifter och tvingade Zelenskyj att offentligt förklara att han stödde förslaget. Regeringen har inte genomfört det än, men vi hjälpte till att skapa en offentlig debatt om homosexuella äktenskap.

Genom sådana kampanjer blev regeringen tvungen att slå mot korruptionen. Detta var inte bara resultatet av att en journalist skrev en artikel för att avslöja den, utan resultatet av ett långsiktigt arbete av liberaler och antikorrupsionsaktivister.

Det pågår redan diskussioner om återuppbyggnaden av Ukraina efter kriget. Många oroar sig för att den ska ske efter nyliberala principer, genom att använda skuld och beroende som medel för att fördjupa marknadsliberala reformer. Vad för slags återuppbyggnad förespråkar ni och hur utvecklas den striden ur befrielsekampen?

Det kommer att bli en enorm strid över villkoren för återuppbyggnad, precis som det har varit en enorm strid kring nyliberaliseringen av Ukraina efter den globala finanskrisen 2008. Jag är inte naiv nog att tro att efter vår seger kommer Ukraina att resa sig och stödja socialdemokratiska reformer. Men vi kan hjälpa till att leda kampen för en så progressiv återuppbyggnad som möjligt.

Det är ingen tvekan om att Zelenskyj och de internationella finansinstituten planerar en nyliberal återuppbyggnad. Västmakterna och IMF och Världsbanken kommer att ge lån under

förutsättning att Ukraina genomför ytterligare marknadsreformer som avregleringar, nedskärningar av välfärdsstaten och en öppning för den globala kapitalismen.

Vi har en hel del att försvara, speciellt vårt hälsovårdssystem. Jag kan gå till ett sjukhus och få grundläggande medicinsk service som blodprover och vaccinationer utan kostnad. Den är naturligtvis underfinansierad, så man kan behöva vänta på en del tjänster. Av den anledningen söker sig folk med pengar till privata kliniker.

Men det är ändå bättre än i USA. En del av mina vänner är flyktingar i New York. De är chockerade över reklamen för sjukförsäkringar, kostnaden för sjukförsäkring och egenavgifter i vården och hur mycket folk betalar för vården även när det har en sjukvårdsförsäkring.

Jag är övertygad om att den kamp som vi sett utvecklas under kriget kommer att göra det möjligt att stoppa de värsta delarna av en nyliberal återuppbyggnad. Vi vill inte sluta som det nyliberala Amerika!

Till exempel, den nya organisationen av sjukvårdsarbetare kommer att kunna kämpa för bättre lön och arbetsförhållanden och försvara hela hälsovårdssystemet. Genom sådan kamp kommer vi att kunna visa på att en annan, socialt rättvis återuppbyggnad är möjlig.

I stället för lån bör vi få direkt hjälp och viktigast av allt, krigsskadestånd från Ryssland för att återuppbygga vårt land. Vår existerande skuld bör avskrivas. Det vore vansinnigt att använda skadestånd från Ryssland för att betala av på skulden till internationella finansinstitut och banker i väst.

Vår kampanj för skuldavskrivning borde vara en förebild för alla skuldsatta länder. Skuldavskrivning borde vara det första steget i att hjälpa ett land att återuppbyggas efter krig, ockupation och ekonomisk kris.

Utan skuld och ytterligare lån kunde Ukraina då investera i en progressiv återuppbyggnad av landet, försvara välfärdsstaten och investera i den offentliga sektorn. Hela vår ekonomi kommer att behöva återuppbyggas, från jordbruket till vår militärindustri, vilken kommer att vara nödvändig för att vi ska kunna försvara oss mot framtida attacker från Ryssland. En sådan återuppbyggnad skulle vara i landets väldiga arbetarmajoritets intresse.

Den nya kampen kommer att vara lik den som genomfördes efter 2008. Den ukrainska regeringen tog lån från IMF och gick med på deras nyliberala villkor. Men folk reste sig upp mot dem och tvingade regeringen att balansera mellan det folkliga trycket underifrån och de internationella finansinstituten.

Samma mönster kommer att visa sig vid återuppbyggnaden. Zelenskyj kommer att ta emot lånen och gå med på de nyliberala villkoren, men han kommer då att mötas av opposition inifrån landet. Resultatet av den kampen kommer att bestämmas av maktbalansen både nationellt och internationellt.

Det är ännu ett skäl till varför vi behöver solidariteten från den internationella vänstern, skuldsatta länder i det globala Syd, och internationella fackliga organisationer. Vår kamp är riktad mot imperialismen och hela modellen som har påtvingats nästan varje land.

Om vi kan vinna befrielse och en progressiv återuppbyggnad kan vi utgöra en positiv förebild för kampen för exploaterade och förtryckta över hela världen.

[Översättning: Jan Czajkowski, Original: <https://truthout.org/.../a-ukrainian-socialist-lays.../>]

Lästips

[Stoppa Putins aggression omedelbart!](#) (Appell från Sotsialnyi Ruch 24 februari 2022)

[Intervju med Oleksandr från Sotsialnyi Ruch](#) (mars 2022)

[Mot den ryska imperialismen](#) (Uttalande av Ryska socialistiska rörelsen och Sotsialnyi Ruch, april 2022)

[Sotsialnyi Ruch \(ukrainska Sociala rörelsen\) om sig självt](#) (juni 2022)

[Sotsialnyi Ruch: Återblick på Ukraina 2022](#) (januari 2023)

Taras Bilous: [Självbestämmande och kriget i Ukraina](#) (4 maj 2022), [Kriget i Ukraina, internationell säkerhet och vänstern](#) (24 maj 2022) och [Yttersta högern i Ukraina](#) (intervju, februari 2023)